СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рôкъ IV. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 22-го Жовтня 1896. | Число 43.

Календарь.

Жовтень.		
22	Ч.	Евламиія. Евлампіи
23	П.	Филипа. Теофана
24	С.	Прова. Тарахія
25	Н.	22. по СОШ. Карпа
26	П.	Параскевы преп.. Назарія
27	В.	Ехтимія. Лукіяна
28	С	Лонгина сотника

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ честныхъ читателѣвъ, щобъ заплатили намъ за „Свободу“, якъ хочуть ей дальше читати. Нѣкому за дармо, хоть-бы вôнъ и найбôльшій патріотъ.

Звертаємо увагу на адвертайзментъ правительства канадійского: Free Homesteads!

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

До всѣхъ членôвъ „Руского Народного Союза“.

Всѣхъ пп. секретарôвъ братствъ, належачихъ до нашого товариства „Союзъ“, прошу отсимъ выповняти якъ найточнѣйше „декляраціи“, высланй головн. секретаремъ тыми днями до всѣхъ братствъ. Зъ огляду однакъ, що сегорôчна конвенція ухвалила дати выпечатати „грамоты“, котрй мае розôслатись кождому членови яко доказъ его забеспеченя въ „Р. Н. С.“ на выпадокъ смерти, калѣцтва и неспосôбности до працѣ, а у мене нема пôдъ рукою тыхъ дать, котрй мають бути выписанй въ грамотѣ, для того прошу всѣхъ пп. секретарôвъ и всѣхъ членôвъ о слѣдуюче:

На осôбнôмъ вôдъ „декляраціи“ папери прошу выписати о кождôмъ старôмъ членѣ „Р. Н. С“.

1) Имя и прозвище его.

2) Зъ вôдки родомъ (край, село, повѣтъ).

3) Де мешкае теперь (яка улиця, нумеръ дому).

4) При якôй роботѣ занятый.

5) Кôлько лѣтъ мае.

6) Самотный чи жонатый.

7) Кому записуе помертне.

Тыхъ 7 точокъ при кождôмъ членѣ прошу выповнити якъ найскорше и заслати головн. секретарови „Союза“. По одержаню тыхъ информацій Выдѣлъ „Союза“ надôшле кождому членови „грамоту“ повысшу.

Роблю уважными пп. секретарôвъ, що задля непорядку, якій они наносять Выдѣлови „Союза“ свою недбалостію, не можна николи въ часъ оголосити справоздания касового и въ загалѣ прійти до розумного дѣловодства, якого бажала собѣ сегорôчна конвенція.

Вже выдруковани статуты „Союза“: Можна ихъ достати у секретаря „Союза:“ **Rev. N. Stefanowicz,** 715 Carson Str. S. S. PITTSBURG, PA.

Вôдзнаки „Союза“ вже выготовленй. Можна ихъ достати у секретаря.

Справоздане касове за мѣсяць Септемберъ 1896.

Братство св. Володиміра зъ McAdoo, Pa.	$50.00
Брат. св. О. Николая зъ Pittsburg, Pa.	58.00
Бр. св. Іоанна Крест. зъ Olyphant, Pa.	79.50
Бр. св. Димитрія зъ Mt. Carmel, Pa.	19.00
Бр. св. О. Николая зъ Centralia, Pa.	8.50
Бр. Пресв. Дѣвы зъ St. Clair, Pa.	11.50
Бр. св. Петра и Павла зъ Mt. Carmel, Pa.	17.00
Бр. св. Арх. Михаила зъ Elmira, N. Y.	8.00
Бр. св. Кир. и Мет. зъ Mayfield, Pa.	14.00
Члены зъ Jersey City, N. J.	30.50
Члены зъ Carbondale, Pa.	4.00
Зъ Shenandoah, Pa.	
Чл. Адамцьо Йос.	4.00
„ Коваль Йосифъ	3.00
„ Лешкинъ Сем.	1.00
„ Дутко Семанъ	3.00
Зъ Seymour, Conn.	
Чл. Шебетовичъ Д.	1.00
„ Вислоцкій Йос.	1.00
„ Ксеничъ Федоръ	1.00
Зъ Edwardsdalle, Pa.	
Чл. Лазорищакъ Ст.	3.00
„ Руданичъ Яковъ	3.00
Зъ Ansonia, Conn.	
Чл. Ванько Димитрій	2.00
Зъ Waterbury, Pa.	
Чл. Демяновичъ Дим.	2.00
Зъ Mayfield, Pa.	
Чл. Шлянта Алексей	2.00
Зъ Cleveland, Ohio.	
Чл. Мудрикъ Василь	2.00
Зъ New Kensington, Pa.	
Чл. Костикъ Алексей	1.00
Зъ Rendham, Pa.	
Чл. Басалига Гриць	1.00
Чл. Мерена Яковъ	1.00
„ Мерена Яковъ	2.00
Разомъ	333.00

Юрій Хилякъ
касієръ „Союза“.

Осѣнні цвѣты зъ руско-американскои нивы.

II. Другій головный закидъ, якій О. К. Лавришинъ кидае въ очи редакторови „Вѣстника“, П. Ю. Жатковичови — се фалшоване чековъ.

Тяжкій се закидъ, але закидъ опертый на правдѣ, котрый бувшій касієръ „Соединенія“ А. Онущакъ може присягою ствердити. Та и „corpus delicti“, самі фалшованй чеки находять ся въ добрыхъ рукахъ. — Сей закидъ киненый въ очи бувшому секретарови „Соединенія“, а теперѣшному редакторови „Вѣстника“, не може и не смѣє остати безъ наслѣдкôвъ. Если тѣ люде, въ котрыхъ рукахъ тѣ фалшованй чеки, не вôддадуть за милосердія П. Жатковича въ руки справедливости, то самъ урядъ „Соединенія“, щобъ себе не ганьбити, повиненъ усунути чоловѣка, котрый допуститъ ся такои подлои зброднѣ. Еслибъ-бы самъ редакторъ мавъ хоть крихôтку чести, вôнъ-бы заскаржививъ О. К. Лавришина передъ судъ и на тôй дорозѣ шукавъ-бы собѣ сатисфакціи. Еслибъ редакторъ „Вѣстника“ мавъ хоть мале понятіє о чести, то пôсля того закиду не маравъ-бы сталь „Соединенія“, але не могучи оправдати ся, зложивъ-бы свое замаране перо и поѣхавъ-бы десь на Весты, и тамъ каючись своего зброднячого поступку, въ честнôй працѣ при плугѣ покутовавъ-бы свои поганй поступки. Але въ Америцѣ — се дурниця. Можна бути злодѣемъ, зброднямъ, що вырвавъ ся зъ пôдъ шибениці — се нѣчого. Можна въ старôмъ краю бути засудженымъ на кôлька лѣтъ криміналу, втѣчи до Америки и ту стати апостоломъ свѣтла, правды и науки, стати спасителемъ того дурного Русина барана, котрый свои чорно заправцованй центы несе злодюзѣ, бо злодюга дуже мудрый чоловѣкъ и вôнъ свою мудростію присвѣчуе меншому браттѣ. Такихъ примѣровъ, такихъ редакторôвъ можь-бы на десятки начислити помѣжь польско-американскою суспôльностію, у насъ се першій оказъ, але повиненъ бути и остатный. Крôмъ тыхъ фалшованыхъ чековъ, про котрй говорить О. К. Лавришинъ, мы еще знаемо и за чекъ фалшивый на $100, на пôдставѣ котрого выдуривъ П. Жатковичь въ Олифантѣ грошѣ на свôй приспопамятный „Календарь“ на котрый доставъ вôдъ „Соединенія“ пôдпомоги здае ся $200, а „Календарь“ спродававъ на свôй бізнесъ.

Въ Европѣ, у народôвъ культурныхъ, выкинули-бы такого редактора черезъ вôкно, анѣ оденъ чоловѣкъ честный руки-бы ему не подавъ, поки-бы не очистивъ ся, а у насъ въ Америцѣ инакше дѣє ся. Ту такъ выходить, що люде не мають чести. Всѣ урядники „Соединенія“ — вмѣсто завôзвати редактора, щобъ очистивъ ся зъ тяжкого закиду, еще и кокетують зъ нимъ, закрывають его пôдлй поступки. Годѣ вже и продумати, якъ назвати такій урядъ, котрый посередъ себе терпить чоловѣка такъ тяжко пораненого на славѣ. — Панове урядники вôдъ „Соединенія“! Памятайте, що неслава, котра тяжить на Вашôмъ редактори, спадае и на Васъ въ части такъ довго, поки Вы его не очистите, або якъ не буде можна его очистити, не выкинете. Вы повиннй выточити процесъ въ оборонѣ чести свого редактора и письмоводителя „Соединенія“ О. К. Лавришинови за той тяжкій закидъ, якій вôнъ кинувъ на Вашого урядника. Тымчасомъ головный предсѣдатель „Соединенія“ п. Жинчакъ—Смитъ, называе фалшоване чековъ „тараниками“. Славнй „таранины!“ Назвавъ-бы Смитъ фалшоване чековъ „таранинами“, якъ-бы вôнъ такъ борони Боже въ бізнесѣ, бодай оденъ чекъ сфалшовавъ. Були-бы тогды добрй „таранины“ въ Pottsville. Такъ довго, поки справа зъ фалшоваными чеками не буде ясною, такъ довго, поки П. Жатковичь не оправдає ся судовою дорогою зъ того тяжкого закиду — мы не можемо провізорично уважати П. Жатковича честнымъ чоловѣкомъ, а въ тôмъ часѣ и не будемо могли мати ясного понятія о чести цѣлого уряду „Соединенія“, котрый рѣшучо не обôзве ся на судовôй дорозѣ за честь свого урядника. — Се друга, вже дуже помарана цвѣтка осѣнна на руско-американскôй нивѣ.

III. Дальше выказуе О. К. Лавришинъ въ своей вôдозвѣ, що головный предсѣдатель „Соединенія“ п. Жинчакъ—Смитъ робить бізнесъ свôй власный на „Соединенію“. Хтобъ ся бувъ сподѣвавъ? Та то-жь се першій патріотъ руско-американскій, котрый недавно за свои заслуги и крестъ доставъ. Хтобъ ся бувъ сподѣвавъ, що той чоловѣкъ за те доставъ крестъ, що понадъ тысячку долярôвъ за значки сховавъ до своеи кишенѣ?! Dulce cum utili — солодке зъ пожиточнымъ потрафивъ злучити господинъ головный предсѣдатель. Та и зъ „Еміґраційнымъ Домомъ“ такъ само стало ся. Мы въ своимъ часѣ доказовали членамъ „Соединенія“, що п. Смитъ тôлько на свôй бізнесъ хоче обернути „Еміґр. Дôмъ“. — Недали компаніи аґентуры, неможь бізнесу робити — чортъ побери всьо, навѣть не постаравъ ся о license, щобъ можна посылати чоловѣка на Ellis Island за бѣдными еміґрантами, щобъ ними яко-тако заопѣковатись. Якогожь чорта сидите вы тамъ въ Ню Йорку, на якого бѣса забралисте зъ Scranton, Pa. газету до Ню Йорку? Хиба на то, щобъ приспорити бôльше выдаткôвъ „Соединенію“? Прецѣ кождый знае, що въ Scranton менше газета коштовала, якъ въ Ню Йорку! Не можна при тôй способности и не зганути за тыхъ $50, котрй казавъ собѣ выплатити головный предсѣдатель на III. конвенціи „Соединенія“. Чи и то патріотизмъ? Щобъ зъ особою п. Смита не вертати при розборѣ вôдозвы О. Н. Ханата, мы мусимо заразомъ згадати и про „miles book“, котрои самовôльно, для свого бізнесу уживае п. Смитъ, тай еще и другимъ позволяе на ту книжку ѣздити. — Отже, що властиво зробивъ гол. предсѣдатель п. Жинчакъ—Смитъ для „Соединенія“?

1) Продавъ значки для членôвъ „Соединенія“ на свôй власный бізнесъ и на тôмъ заробивъ понадъ $1000.

2) Взявъ за свою фатиґу, що бувъ ласкавъ показати ся на III. конвенціи $50.00.

3) Отворивъ „Еміґраційный Дôмъ“, такъ що нашй бѣднй люде мусять вертати до краю, якъ ними не заопѣкуе ся Мадяръ, або Полякъ, або навѣть газета „World“.

4) Ѣздить собѣ вже кôлька лѣтъ на „miles book“ коштомъ „Соединенія“ та еще и другимъ позволяє тымъ коштомъ ѣздити, якъ хто у него въ ласцѣ.

И то патріотизмъ — и за то певно належить ся крестъ — шкода, що не корона.

Вôдъ Редакціи.

Сповняючи дневникарскій обовязокъ, приходить ся намъ помѣстити вже другу вôдозву, котра вôдкрывае рôжнй надужитя, якй дѣють ся въ господарцѣ „Соединенія“. Понеже мы вѣримо, якъ и предсѣдатель надз. комісіи „Соединенія“ О. А. Дзубай, що лишь критикою зможемо мы направити нашй вôдносины и замѣвши остроѭ мѣтлою хату, побачимо ей чистою, помѣщаємо тую вôдозву дословно въ тôй надѣи, що она певно причинить ся до санаціи нашихъ вôдносинъ такъ на поли церковнôмъ, народнôмъ и економічнôмъ.

Достопочтенному Господину I. Жинчакъ Смиту предсѣдателю „Соединенія греко кае. Русскихъ Братствъ“.

„Всяко слово гнило да не исходитъ изъ устъ вашихъ“. (Ефес. 4. 29.)

Достопочтенный Государь!

Ваша Милость въ 36-омъ ч. „Ам. Русского Вѣстника“, органа нашего „Соединенія“ сообщаетъ циркуляръ, на который я совеѣмъ долженъ отвѣчати. Отвѣчаю же Вамъ такимъ способомъ, якимъ и Вы ожидаете: „по хлопски“. Правда, ци по хлопски, ци по паньски представлена, остане правдою.

1) Въ самый передъ твердите Вы Г. предсѣдателю, что одинъ „Кликъ“ на чиновническомъ засѣданіи перевелъ, чтобъ платити на вилкесбаррскій процессъ по 10 цнт. отъ члена; далѣе, что тому Клику удалося перевести и то, чтобъ ради скоршаго дѣленія тѣ центы на впередъ выплатилися изъ кассы Соединенія.

На то мой отвѣтъ есть, что я не есмь и не былъ членомъ того вами испятого клика, даже къ жадному клику не принадлежаю и очень дивно мнѣ, что Ваша Милость терпить въ Соединенію таки клики, и что для блага Соединенія явно не выпише и не выкаже: которіи суть тѣ безочливы шпекуланты—духовники, которіи поддержають и составляютъ тотъ злобный кликъ. Зто бы здѣлати ради правды и для интересса Соединенія, но здѣлати бы аргументально, не фальшивыми твердженіями и неотвѣтствованіемъ на нѣкоторы дѣтински вопросы... А такъ знаю, бо я былъ дѣйствительно притомный на засѣданіи отъ Васъ теперь оскарженномъ, же тамъ имѣли слово такъ гол. предсѣдатель, якъ предсѣдатель надз. коммиссіи, якъ далѣе и прочій урядники Соединенія; и я убѣжденъ, же если бы той процессъ не интерессовалъ всѣхъ членовъ Соединенія и цѣлу Американскую Русь, же тогды предсѣдатель Соединенія не дозволилъ бы жаднымъ кликамъ перевести таки ухваленія. Впрочихъ правда и то, же пунктъ тотъ остался ухваленный отъ самой Головной Конвенціи.

2) Сказати „по хлопски“ мара най несе таке управительство, которое за рѣшеніемъ одного клика повыплачаетъ и цента; кажучи съ словами О. Корнелія Лавришина я убѣжденъ, что Г. I. А. Жинчакъ—Смитъ это бы въ своемъ обходѣ не сдѣлалъ — а Вы твердите однакожь, что вслѣдствіе того Вами предѣленнаго кликоваго рѣшенія повыплатили О. Акакію Каминскому $370. Се на сколько я знаю е ложь: Вы О. Каминскому не лишь вслѣдствіе того рѣшенія платили, но платили на его руки еще предъ рѣшеніемъ конвенціи; а Вы достопочт. Государь мали право хлопского протестованія противъ того 4 мѣсяци назадъ на конвенціи, но Вы якъ совѣстный предсѣдатель не здѣлали то и лишь тогды пришло Вамъ до розгорченія, коли отъ Васъ — якъ пишете — О. Никифоръ Ханатъ дальши $50 просилъ на се право, якъ кажете съ тымъ додаваніемъ, же инако утрачаеме право. Прото я смѣло кажу Вамъ, что не было зачто розгорячитись, бо я таке Вамъ никогда не писалъ и не буду писати, бо не хочу попередити суду, ибо еслибъ я не малъ надѣю, что правда выграстъ, тогда бы я и не занялся съ тѣмъ правомъ.

3) Теперь же приходитъ мнѣ рахунокъ о получившемъ изъ кассы Соединенія не на право, лише вообще на помоществованіе вилкесбаррской греко-уніятской церкви, центахъ. Же откуду маете Вы право той рахунокъ отъ мене жадати тогда, когда я тѣ гроши поквитовалъ, и когда асигнація и повыплаченіе выписанны были въ газетѣ, — я не знаю; ибо не знаю о томъ, чтобъ вилкесбаррска греко-уніятска церковь выбрала бы Васъ за патрона; всетаки дабы ани въ снѣ не баламутило Васъ мое превѣреніе, се изъявляю откровенно гдѣ я тѣ центы доручилъ:

a) Господину Kozek Henry-ови за дочасной каплицы rent платилъ я $26.00

b) За всяки документы, (до права нуждни книги, кортови напоминанія и ины подробны почтовы, телеграфичны и всякого сорта издержки) платилъ я . . . . $27.90 (безсомнѣнно, что бôльше я платилъ, но се по скончени права документально досвѣдчу)

c) За два поѣзды до Вилкесбарре и назадъ и то въ день Рождества Христового (1895-го р. ян. 6.) и на день св. Пасхи (Недѣли оба дни) $14.00.

Тôлько про Васъ Г. предсѣдателю, — я маю еще бôльши издержки при церкви вилкесбаррской, но о тѣхъ не ожадаете рахунки, прото лишь то прошу Васъ: знаете ли Вы, кôлько разы ходилъ я отъ декабря 1894-го року до днесь въ Вилкесбарре, ци на порады съ фишкалями, ци на „court sessions“ и то завсе на свои кешенѣ, а не съ „Miles book“-ами одного товариществa? Видите я никогда не нападовалъ ани на Васъ ани на другихъ за то, что Вы отъ 5 роковъ хоснуете или же другимъ хосновати дозволяете „Miles book“ и за центы Соединенія покупленни; я не нападовалъ на Васъ, что Вы на конвенціональни издержки пре себе самого то $50 то менѣе или болѣе рахуете; я не нападовалъ и на другихъ щирыхъ урядниковъ, которіи по 40 и по 30 долляри брали и берутъ изъ кассы сиротъ и вдовицъ на закрываніе путешественныхъ своихъ выдатокъ. — Прочто нападаете Вы на мене, прочто хочете Вы очернити мене, кажучи, что о рахункахъ моихъ не е ани словечка?

Напротиво е, идѣтъ лишь до Вилкесбарре — если то Вамъ совѣсть дозволяетъ, на кельчики Соединенія — попросте тамъ членовъ греко-уніятской церкви: преневѣрилъ ли О. Никифоръ Ханатъ ихъ центы, и они Вамъ дадутъ „хлопскій отвѣтъ“.

4) Тикаючися же рахунки О. Акакія Каминского не есть моимъ дѣломъ отвѣчати. О тыхъ я лишь только знаю, же предсѣдатель не былъ

„SVOBODA“

(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы“.

Centralia, Pa. 14. октобра 1896.

Честна Редакціо!

Доношу Вамъ, честна Редакціо, що у насъ робота иде добре. Мы робимо каждый день по цѣлôмъ часѣ, а навѣть и по 12 годинъ на день въ майнахъ. Майнеръ мае доляра вôдъ воза, а доляра вôдъ ярду, а ладуе 4 и 5 возôвъ на день. Хто ту давно робить, то и може щось заробити, але новымъ робôтникамъ дуже тяжко роботу достати. Лишь я маю якесь щастє, щомъ прійшовъ недавно зъ Ansonia, Conn. и заразъ дôставъ роботу до майнôвъ. Плату маю не дуже добру, але все на початокъ не маю що нарѣкати. Бôльше у насъ нема що такъ нового. Съ почтеніємъ.

В. Карлякъ.

Cohoes, N. Y.

Почтенна Редакціо!

Доношу, що у насъ робота иде досыть добре, хоть не всѣ полотняни фабрики роблять, помимо того, робота лѣпше иде, якъ де инде. Прошу також на осторогу другимъ подати въ нашôй „Свободѣ“, що дня 28. м. м. прійшовъ до газды Игната Федорка, молодый чоловѣкъ, 23 лѣтъ — Михаилъ Малецкій, родомъ зъ Климковки повѣту горлицкого въ Галичинѣ, переночувавъ и надъ рапомъ збудивъ мене и каже будьте здоровй, бо я йду въ дорогу. Я ще перевернувъ ся на другій бôкъ и заснувъ, бо было ще рано. Встаю рано, дивлю ся до мошонки, а въ мошонцѣ нема $10. Я не кажу на певно, що то вôнъ взявъ, але нѣкого другого не було въ гавзѣ, то хтожь-бы взявъ? Я подаю его до газетъ длятого, щобъ оправдавъ ся, якъ не взявъ — а якъ не обôзве ся, то остерѣгаю другихъ, щобъ стерегли ся того пташка. Я знаю его добре, що то за пташокъ. Вôнъ волочить ся вже вôдъ давна зъ плейзу на плейзъ и нѣчого не хоче робити. Та зъ чого-бы живъ, якъ не вкраде?

Клеменсъ Лозинякъ.

Mayfield, Pa. 13. октобра 1896.

Дня 11. с. м. вечеромъ по читальни мавъ у нашôй рускôй галѣ дуже важну промову до численно зôбравшого ся народа Д-ръ Шлюпасъ, котрого партія народова именовала за кандидата на конгресъ--мена зъ Lackawanna Co., въ котрôй выяснивъ зôбравшимъ ся, якъ то капиталѣсты-републиканы мало дбають о жите робôтника, котрый тяжкою своєю працею наповнивъ ихъ кишенѣ золотомъ и теперь если робôтникъ хоче опомнути ся о свое, то капиталѣста спроваджуе на него вôйско, якъ то недавно было въ Homestead, Pa. и т. д. Задля того народъ робôтничій видячи, що багачѣ уживають правъ тôлько на папери, утворивъ собѣ партію робôтничу, або народову, котра мае задачу полѣпшити жите-буте робôтника. Теперь при будучихъ выборахъ, будуть поставленй на кандидатôвъ також изъ партіи народовои, на котрыхъ всѣ нашй люде повиннй дати свои голосы.

Въ Lackawanna County всѣ нашй люде, що мають право голосовати, най голосують на д-ра Шлюпаса. — Чоловѣкъ сей єсть Литвинъ, вôдъ молоду зъ робôтниками выхованый, то добре знае жите робôтника и скорше щось доброго може зделати для робôтника, якъ капиталѣста, котрый не знає, бо не видѣвъ що бѣда. Голосоване вôдбуде ся слѣдуючого мѣсяця 3-го новембра. Не дайте ся обманути.

Дня 13. с. м. потовкло у насъ Михаила Рака. Нещасный єсть родомъ зъ Боднарки повѣта Горлицкого. Пôдчасъ роботы вôдорвала ся зъ горы скала и упала ему на голову, такъ сильно, що въ кôлькохъ мѣсяцяхъ проломило чашку и докторы выняли ему кôлька кавалкôвъ кости, однакъ твердять, що зъ того выздоровѣе ся.

В. Г--дякъ.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Устья руского.

Не одень зъ Васъ буде цѣкавый, видячи допись зъ старого краю, понеже не у одного зъ Васъ Родичь въ краю, сынъ або донька въ Америцѣ, видячи дописи зъ краю, кидають хотяй найпильнѣйшу роботу, або хотяй якъ страпленй роботою, беруть газету въ руки и думають, може-бы що довѣдатись за старый край. — Длятого я задумавъ описати Вамъ любй братя въ Америцѣ, 1896 рокъ, якій вôнъ єсть; якй уроджай; якй погоды и т. д. — Выйшовши зъ зимы, якъ то кажуть, дай Боже на зелену траву то якось буде, почали люде за помочею Бога весну. Тая то весна була ось яка, перше браковало нашѣ для худобы, люде мусѣли куповати, а ту пѣтъ за що. Весна розпочалась пôзно, бо хотяй пустило до поля передъ святами Воскресенія Христового, то таки на самй свята впавъ снѣгъ, що пасхи и кошики (а треба признати, що того було повно) треба було класти на санки и до освященя везти, бо по великôмъ снѣгу не можь було перейти; дальше и на Благовѣщеніе бувъ снѣгъ. Годѣ якъ було, такъ было, люде розпочали весну, въ котрôй зазнали богато бѣды; не було дня погодного, завсе дощь, снѣгъ, а на перемѣну снѣгъ и дощь; тая весна тягла ся довго, до самыхъ Русаль, но якось Богъ допомôгъ закôнчити. По веснѣ урожаи показовались досить краснй, но не довго, наступили страшнй дощѣ, грады и все знищило, забрало, а решту примулило. Найбôльше потерпѣли села Устье руске, Ганчова, Квятоня, Свѣртне, Смерековець, понеже и худобу зъ пасвиска имъ забрало. И такъ любй Американцѣ, бувъ плачь и смутокъ, бо то не такъ, якъ Вы собѣ спѣвате, що ся не старате, якъ Вамъ въ полю гине, бо Вамъ привезуть до гавзу фармеры, а господарь якъ не посѣе, а Г. Богъ не зародить, то готова голодова панѣ. Дальше господарь не пôде до штору брати на книжку, бо того звычаю нема, а Вы американцѣ ходите цѣлый мѣсяць до штору, берете собѣ выгôдно на книжку, а по нейдѣ заплатите, а не одень зъ Васъ дасть драпака, а шторникови покаже вôдъ поса, а вôнъ бѣдачиско компаніи мусить заплатити. Даруйте п. американцѣ, що на Васъ наступую, понеже я то все знаю. Правда и на Васъ бѣда, якъ роботы нема, но завсе лѣпше собѣ жиете, якъ мы бѣднй хлѣборобы. Вы прійдете щасливо зъ роботы, чи то зъ майнôвъ, чи зъ якои инжои працѣ, умыете ся, попоѣвши до сыта мяса, шинки, або бѣфстикъ, якъ кому що до смаку; и кажешь одень другому, возьтамъ дынерку, або панту, на десять цнт., або и цѣлого двоара, принесь пива и такъ душу охолодите. А мы бѣднй господары? не знамо коли „динеръ“ коли „альоверъ“, придемо вôдъ кошеня, вôдъ грабаня, бери збанокъ махай по воду и пій кôлько хочешь, ажь мало белей не трѣ.... — така наша роскôжь. Но я розписавъ ся, даруйте менѣ, бо трохи и менѣ полекшало, але я зачавъ описовати Вамъ якій бувъ 1896 рôкъ, но я духомъ и мыслями въ Америцѣ, прошу простѣть.

По тому наступили намъ сѣннй роботы, котрй були дуже краснй и выгôднй, сѣна досыть, якъ де грунта, тôлько на самыхъ верховныхъ Апостоловъ Петра и Павла было таке обôрване хмары, що здавалось, що Рипки, Ганчова, Устье руске и безъ шифкарты до Америки зайдуть. По сѣнныхъ роботахъ наступили жнива, найперше ярцѣ (ячменѣ) лежали на дощахъ по два тыжнѣ и бôльше, все счорнѣло, неомаль и згнило, и такъ анѣ зъ того пашѣ, анѣ кашѣ, знову готова нужда, при тôмъ еще наступила на худобу якась сливавка, ярмарки позаказовали, хотяй-бы якій крейцаръ зъ худобы прійшовъ, нема где, анѣ кому продати. И такъ жнива вже скôнчили ся, помалу позбиралисмо; теперь до картофлей добирасмось, котрй досыть краснй. Но понеже разъ горячо, другій разъ дощь, то и картофлямъ зашкодило, изъ того починають гнити, а якъ картофлѣ и капуста хибне, то и наше господарске житя бѣдне.

Кôнчу тую допись и прошу свѣтлу Радакцію „Свободы“, если возможно помѣстити тую мою неучену писанину въ Вашôй милôй газетѣ „Свободѣ“, котру завсе читаю и любю читати, а якъ не маю часу, то на поле возьму и при роботѣ прочитаю. А Вы любй американцѣ, не опущайте ся на старый край, бо въ немъ ничого доброго нема, хиба богато нужды, клопоту; а за нейду анѣ чутки; заробляйте щасливо; грôшь заробленый тяжко шануйте и складайте, а о дальше житя, если Богъ позволить, конче въ Америцѣ ся старайте. Я всему перекопаный, будучи три лѣта въ Америцѣ, знаючи всѣ стосунки американскй, жалую на голову, пощо я назадъ до старого краю вертавъ ся — но годѣ? Сли Богъ позволить, то якъ тôлько робота лѣпше рушить, не богато надумуючись, на ничъ не зважаючи, верну назадъ до Америки, а на старый край анѣ не подивлю ся; а Вамъ любй американцѣ устно о людяхъ въ старôмъ краю пожалую ся.

Зôстанте здоровй мои честнй читателѣ, до милого свиданя.

Сватъ зъ Устья руского
А. И. Х.

Справозданя посольскй Романчука.

Посолъ Романчукъ стававъ передъ своими выборцями въ Долинѣ, въ Калушѣ и въ Войниловѣ. Множество народа, богато зъ интеллігенціи свѣтскои и духовнои выслухали справозданя посла уважно и вскоды заявили свое задоволене зъ политики опозицiйнои посла. Посолъ говоривъ про теперѣшне положене политичне руского народа въ Галичинѣ, про те якъ рядъ допче права руского народа, а допомагае розвоеви поляковъ, про нужду економичну, про еміґрацію и т. д. Поляки--станчики дуже не злюбили собѣ его справозданъ и редакторъ, урядникъ п. Креховецкій называе Романчука згôрдливо комівояжеромъ. Русинамъ вже неразъ приходилось чути такй, а еще и горшй слова вôдъ польскихъ панôвъ, тогды коли они упоминались рѣшучо о свои права. За те рядъ и верховодячй Поляки вдоволенй зô Справозданъ посольскихъ Барвѣнского и Вахнянина, котрй тишкомъ-нишкомъ заѣхали собѣ першій до Буска, другій до Жовкви и тамъ посередъ панскихъ лизунôвъ и консисторскихъ каріеровичѣвъ хвалили ся своими здобутками, якй правительство зволило благосклонно на ихъ смиренну просьбу Русинамъ подаровати. Партія правительственна не есть еще крайнымъ лихомъ для народу, однакъ она повинна мати свое лице, щобъ безъ сорому вôдкрыти его передъ народомъ. Однакъ такй позакулісовй справозданя, робота тайна, не пôдлягаюча контролѣ народа, може лишь той народъ здеморалізовати и нанести тому народови сто разъ бôльше шкоды, якъ всякй хвилевй здобутки партій. — Не можь сказати, щобъ народъ въ Галичинѣ не освѣдомлявъ ся, не приготовлявъ ся до будучихъ выборôвъ.

ВѢЧА НАРОДНЙ, котрй вôдбули ся въ Станиславовѣ, въ Жовквѣ, въ Тернополи и по другихъ мѣсцевостяхъ дають доказъ, що народъ живый и помимо гвалтовныхъ перешкодъ зô стороны уряду, горне ся въ купу и живо интересуе ся своими жизненными справами. — Недавно вôдбувъ ся зъѣздъ руских радикалôвъ у Львовѣ. По рапортахъ руху радикального зъ тыхъ повѣтôвъ, зъ котрыхъ були делеґаты, выбрали они комітетъ выборчій, ухвалили не входити въ жаднй переговоры зъ партіями Барвѣнского и москальофільскою, а при кôнци паразъ завязала ся окрема партія, соціялъ-демократична, нѣбы партія мѣйскихъ робôтниковъ--Русинôвъ, бо въ купѣ зъ Поляками оказало ся неможливе дальше йти.

ПАРТІЯ МОСКВОФІЛЬСКА якось чимъ разъ бôльше тратить грунтъ зъ пôдъ нôгъ. Давнѣйше уряджовали москальофілы вѣча, видно прецѣ було якійсь рухъ и мѣжь ними, а теперь вôдправили Зборы Общества Мих. Качковского въ Станиславовѣ, якъ за напасть, бо годѣ назвати инакше, если не було анѣ справозданя двôрочного Выдѣлу, анѣ Выдѣлъ не поставивъ нѣякихъ внесень вôдъ себе, каже „Галичанинъ“, що чекали „заслуженй“, чи выслуженй патріоты, ажь члены поставлять внесене. — Цѣкава конвенція. Було тамъ правда богато крику на фонетику, але то пусте, бо мертвого не воскресишь, а зъ живымъ таки конче треба числити ся. Ще такои пустословнои конвенціи не запамятали члены Общества Качковского, а шкода що нема кому того товариства оживити; прецѣ оно дуже причинило ся до просвѣты народа, тай и симпатію мае мѣжь народомъ. Барвѣнскій въ „Правдѣ“ взявъ ся де-

всецѣло осторожнымъ въ той справѣ. Изъ твердепія О. Корнелія Лавришина прямо видно, что шахрайство при администраціи Соединенія прийшло на тотъ степень, что и фалзификованіе чековъ“ есть возможнымъ, если не находится особѣ одного духовника. Мнѣ же самому знано, что одному скрантонскому гoтелнику еще отъ I-ой Конвенціи долженъ дакто съ такими грошами, которы давно повыплаченны были отъ Соединенія.

Не такъ поступовалось съ О. Каминскимъ. На него предсѣдатель съ дозволеніемъ и по припису предсѣдателя надз. коммиссіи пришелъ въ знаніи своего полного авторитета, а ожадавъ рахунки.

Говоримъ теперь „по хлопски“: Не кажу, что до Г. I. А. Жинчакъ—Смита, но до другого такого „business-man“-а ступитъ нашъ Русинъ и „по хлопски“, крикомъ, биткою буде ожадати центы, которы онъ далъ на руки того „business-man“-а. Но вмѣсто вдячности тотъ „business-man“ получитъ отъ своего товарища нападеніе. — Что здѣлаетъ тотъ „business-man“ най на то отновѣдаетъ Г. I. А. Жинчакъ—Смитъ, я лишь только скажу, что на вoробля не потребна кулька. Далѣе я отберу на себе $70 поквитованни на мое имя отъ О. Акакія Каминского и не прійде мнѣ до розгорченія, же Г. предсѣдатель, а предсѣдатель надз. коммиссіи и проча честни урядники кассы Соединенія повыбераютъ по 30 и по 35 доляры.

5) Я бѣдный духовникъ — на сколько силы мнѣ допустили работалъ для блага Ам. Р. Церкви и если до могилы останусь бѣднымъ не отберу честь тѣмъ, которымъ та честь [illegible]

Вы Государю очень добре знаете, что я въ имени членовъ Соединенія въ благодарность за ваши заслуги положилъ на вашу грудъ одзнакъ глубокого нашого почитанія; Вы може знаете, что никто не затаитъ, что Г. I. А. Жинчакъ—Смитъ былъ однимъ и первымъ изъ найревнѣйшихъ попечителей Ам. Руси. Ни центами, ни хвальбою не можно Вамъ вознаградити ваши труды, но если идетъ о благостояніи Соединенія и Амер. Руси, то не ходѣтъ Вы за чужій розумъ, берѣть „по хлопски“ перо въ руки и опишите откровенно, чисто, справедливо, безъ взгляду на ту или на ину сторону есть ли правда же:

I.) О. Корнелій Лавришинъ былъ выбраннымъ за члена въ надз. коммиссію? II.) же его изъ урядниковъ именослова лишь П. Ю. Жатковичь вымазалъ? III.) Суть ли справедливы откликанія О. Лавришина на статуты Соединенія? IV.) Знаете ли Вы о томъ, что О. А. Дзубай братается съ схизматиками, якъ то тверджено въ отозвѣ О. Лавришина. V.) Знаете ли и то, что схизму въ Америкѣ, кто зачалъ помежду нашими вѣрниками? VI.) Же ваша Милость не задоста уважала до теперь на администрацію Соединенія? VII.) Суть ли дѣтинскими дѣлами пункты выписанни отъ О. Лавришина противо редактора? VIII.) Правда ли, что редакторъ противо рѣшенія конвенціи есть самостойнымъ въ редагованіи?... и такъ далѣе...

Тогды якъ Вы справедливо, безъ очерненія невинныхъ священниковъ, безъ бунтованія людей совѣстно выкажете правду, тогды лишь получите благословеніе отъ Бога на вашъ грудный крестъ... до того же часу я смѣло твержду, же [illegible]

попомъ, нападаетъ на мене за вилкесбаррскій процессъ, — есть простимъ циганомъ.

Скрантонъ, Па. 26-го Септ. 1896 року.

Съ почтеніемъ

О. Никифоръ Ханатъ.

ПСАЛМЫ ДАВИДОВЫ.

I.

Блаженный мужь на лукаву
Не вступае раду,
И не стане на путь злого,
И злютымъ не сяде;
А въ законѣ Господьому
Серце його й воля
Навчасть ся; и стане вôнъ —
Якъ на добрôмъ поли,
Надъ водою посажене,
Древо зеленѣе,
Плодомъ вкрите: такъ и мужь той
Въ добрѣ своимъ спѣе.
А лукавыхъ, нечестивыхъ
И слѣдъ пропадае;
Якъ той попѣлъ надъ землею
Вѣтеръ розмахае.
И не встануть съ праведными
[illegible]
Дѣла добрыхъ обновлять ся,
Дѣла злыхъ загинуть.

XII.

Чи ты мене, Боже милый,
На-вѣкъ забуваешь?
Одвертаешь лице свое,
Мене покидаешь?
Доки буду мучить душу
И серцемъ болити?
Доки буде ворогъ лютый
На мене дивитись
И смѣятись?!. . . Спаси мене!
Спаси мою душу!
Да не скаже хитрый ворогъ:
„Я його подужавъ!“
И всѣ злиѣ посмѣють ся,
Якъ упаду въ руки —
Въ руки вражй. Спаси мене
Одъ лютои муки!
Спаси мене! — помолю ся
И веснюю знову
Твои блага чистимъ серцемъ,
Псалмомъ тихимъ, новымъ.

Т. Шевченко.

нунціовати тыхъ священниковъ, котрй брали участь въ Зборахъ Общества Качковского и наклпкуе на нихъ консисторію — каже: повôдбирайте имъ вôдзнаки крилошанскй, покарайте. Се вже не честно, такъ въ свѣтѣ нѣгде не дѣе ся. Борѣть ся о правду о засады — а правда певно выйде на верхъ, якъ олива, але не борѣть ся пôдлымъ оружіемъ.

У Львовѣ и по всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ празновали ювилей Уніи зъ великою парадою. Осѣнною порою, коли вже люде позбирали все зъ поля, вôдбувають по всѣхъ закуткахъ Галичины духовнй місіи, реколекціи для священниковъ и т. д. Видно, що реформованй Василіяне таки на щось здали ся. Они то розбудили рухъ и майже змусили до роботы наше патріотичне священство.

НОВИНКИ.

— Недавно тому роздаванй були нашимъ людямъ въ Jersey City, New York-у и околици невеличкй вôдозвы слѣдуючого смѣсту:

„ЗАПРОШЕНІЕ.

Я въ имени моихъ парохіанъ, маю честь запросити Веч. о. Ардана уніатского священника на публичну диспуту о Уніи и о Православію, котра отбудеть ся въ Jersey City, N. J. въ Hall . . . . дня . . . . . о годинѣ . . . . . . на котру то публичну диспуту о такъ важной рѣчѣ запрошую всѣхъ Русиновъ зъ Jersey City, New York, Centroville, Passaic и Yonkers.

Зъ поважаніемъ

О. Гр. Грушка

русскій православный священникъ".

На щасте, чи на нещасте о. Грушку до того часу ще анѣ за „русского", анѣ за „православного" священника не принято; загинувъ слухъ и о диспутѣ, а зъ вôдозвою сирѣчь „запрошеніемъ" зробивъ кождый що знавъ. Та для насъ се байдуже. Мы хочемо зазначити лишь фактъ, що православнй и уніятскй „переконанія" мѣнялись у о. Грушки досыть часто и пôдъ вплывомъ досыть цѣкавыхъ арґументôвъ. О. Гр. Грушка, якъ то намъ его приятель розоблачивъ въ одной брошурцѣ, мавъ вже разъ интенцію стати „русскимъ и православнымъ священникомъ", але лишь пôдъ условіемъ полученя „больщой сумы наличними". Коли однакъ жадана сума довго не надходила, а приятель присылавъ вôдъ часу до часу лишь невелике „пособіе" въ сумѣ що найбôльше $30, покинувъ о. Грушка свôй намѣръ, поѣхавъ до Washington-у и ставъ ревнымъ католикомъ, ревнѣйшимъ може навѣть якъ самъ Папа. — Крôмъ того въ находячôй ся еще тогды въ его рукахъ „Свободѣ", писавъ послѣднй рѣчи на православныхъ, называвъ ихъ церковь жидôвскою божницею, шинковымъ бейзментомъ и т. п. Такимъ ревнымъ „борителемъ" католицизму бувъ вôнъ ще до недавна. А навѣть коли парохіяне за-для рôжныхъ причинъ були змушенй выповѣсти ему мѣсце — О. Грушка въ ревности своѣй для католицизму удавъ ся до лат. Еп. Wiggera и зажадавъ его помочи противъ схизматикамъ, котрыми нѣбы мали бути его парохіяне и котрй лишь за-для тѣли его усунути. Епископъ повѣривъ и послухавъ, але довѣдавшись пôзнѣйше о правдивôмъ станѣ рѣчей, усунувъ о. Грушку вôдъ занимaного нимъ мѣсця. Се и було причиною новои змѣны „переконань" зъ католицкихъ на православнй. О. Грушка зачавъ старатись на ново о тое, щобъ его принято за „русского православного священника", а числячи на свôй даръ ораторскій, выколеный въ Римѣ, хотѣвъ въ оденъ мигъ знищити унію не тôлько въ Jersey City и New York-у, але навѣть въ Centroville, Passaic и Yonkers! Та ба сталось иначе. Бо и „москалѣ" не глупй. — Що станесь дальше, поки що не знати — хотяй не выключена можливость, що на новю мѣсяця католицкй „переконаня" о. Гр. зачнуть знову крѣпнути, а слабнути православнй. Будь якъ будь обявъ се сумный, навѣть дуже сумный, що у насъ являлись и все ще являють ся одиницѣ, котрй хотяй безперечно способнй, однакъ морально хорй, черезъ що причиняють ся не до пôднесеня, але до деморалізаціи стикаючихъ ся зъ ними людей.

Недавно тому вôдплынувъ корабель Oregon зъ Atlantic line впрость до Неаполю въ Италии. Линія мае ще пару кораблѣвъ, котрй будуть курсовати прямо помѣжъ Ню Йоркомъ а Неаполомъ. Подорожь тревае 14 днѣвъ. Шифкарты майже о половину таншй вôдъ тыхъ на гамбурскй и бременьскй лѣніи. Въ виду того хто знае, чи и нашй люде не зачнуть ѣздити тою лѣніею. Найблизшй кораблѣ тои лѣніи вôдъѣзджають: The Clive Nov. 4., Oregon Nov. 28. и the Sarnia Dec. 5.

— Mr. R. L. Jefferson Англикъ выбравъ ся зъ Лондону послѣдного марця на байсиклю до Іркутска мѣста въ Сибѣри. Теперь находить ся вже въ Томску вôдданенôмъ о якихъ 1000 миль вôдъ цѣли своеи подорожи, до котрои сподѣесь прибути въ протягу 3 недѣль если погода буде сприяюча. Цѣле вôддалене Лондону до Іркутска выносить лишь 5,571 миль.

— Зъ исторіи нашои еміґраціи. Нѣмецка часопись Der Beobachter, що выходить въ Куритибѣ (въ провінціи Парана въ Бразиліи) доносить, що живучй тамъ галицко-рускй еміґранты подали до муніціпальнои рады просьбу о вôдступлене имъ кусника землѣ пôдъ будову греко кат. церкви. Еміґранты тй боять ся ассиміляціи зъ численными польскими кольоністами. — Сего они собѣ цѣлкомъ не бажають, бо и за далекимъ океаномъ въ Бразиліи хотять задержати свою питому народность зъ еи звычаями и обычаями. За найлѣпше средство до того уважають они выбудуване церкви.

— Наконець по довгихъ непорядкахъ и клопотахъ въ джерзісітской парохіи, обернулось все на добре. Дня 6-го с. м. заплачено таксу, а 17-го с. м. выкуплено mortgage. Высота таксы выносила девятьсотъ пѣдесять кôлька, а mortgage-у переносило два тысячѣ долярôвъ, т. е. разомъ около $3050. На заплачене тои великои сумы зложились самй парохіяне, пожичаючи меншй або больщй сумы. Въ сітска мае теперь все въ своихъ рукахъ и если тôлько буде бôльше згоды и пріязни межи сѣ членами, якъ до теперь, то она вскорѣ зможе дорôвнати всѣмъ другимъ навѣть найлѣпшимъ руско-американскимъ громадамъ

— До якои степени може дôйти глупота людска, показуе намъ коротка новинка, умѣщена недавно въ питсбурскôй газетѣ: „Amerykansko-Slovenske Noviny", органъ звѣсного Петра Ровнянка. Новинка ся звучить: „Pittsburg, Pa. Зъ нагоды побуту царя Николая II. въ Парижу, зôставъ высланый зъ Pittsburg, Pa. слѣдуючій кабелограмъ, на руки президента французкои республики:

Pittsburg, Pa., Octob. 6., 1896.

Felix Faure, президентъ республики. — Парижь.

Скажѣть нашому братови Николаеви II., цареви російскому, що пôвъ миліона Словакôвъ въ Америцѣ, поздоровляе его и просить, щобы освободивъ пôдтатраньскихъ Словакôвъ, а понизивъ тираньскихъ Мадярôвъ. AmerykanskoSlovenske Noviny!"

Здае ся на голову треба було впасти, щобы щось подôбного зробити! Панъ Rovnianek недовченый „ксьондзъ", а теперь великій чоловѣкъ и проводирь однои части американскихъ Словакôвъ, дае „order" президентови французскои республики, щобы той переказавъ братови Николаеви II, цареви россійскому таку и таку рѣчь! Се вже граничить зъ божевôльствомъ, але е тутъ еще и що иншого. — Великій словацкій патріотъ (?!) доробившій ся на своихъ краянахъ значного маетку, яко предсѣдатель найбôльшои словацкои організаціи „Narodny Slovensky Spolok", дальше на пѣскоратыхъ фармахъ въ Arkansas, котрй продававъ имъ за дорогй грошѣ, на шифкартахъ, банку, страйку въ Connellsville, попередныхъ и теперѣшнихъ выборахъ — пустивъ ся теперь на быстру воду пропаґованя славянофильства въ Игнатіевскомъ змыслѣ и православія навѣть. Щожь? — може и зъ того боку що капне... — Ось где причины высылки чударного кабелограму. Та намъ здае ся, що „братъ" Николай II. хочь-бы и знавъ о нѣмъ, не такій дурный, щобъ ще и Rovniank-амъ рублѣ давати; е ихъ кому брати и безъ него — а и пр. Felix Faure такожь не впавъ ще на голову, щобы повинуватись идіотичнымъ приказамъ Rovnian-ка.

Справы робôтничй.

— Braddock, Pa. Фабрики сталевыхъ выробôвъ „Carnegie", розпочали на ново роботу, по шѣсть тыжневôмъ безроботю. Надъ 1800 людей дôстало роботу.

— Excelsior, Pa. Робота ту значно поправила ся, бо робить ся по 5 дней въ тыжни, повный часъ. Дай Боже щобы такъ довгій часъ ишло.

— Shamokin, Pa. Робота ту починае поправляти ся. Въ всѣхъ но бôльшôй части брехахъ робить ся по пять дней въ тыжни по 9 годинъ. Щобъ лишень такъ дальше.

— Mahanoy City, Pa. Робота на тôй околицѣ иде незгôрше, однакъ народу глядаючого роботы, есть таке множежество, що годѣ

— Homestead, Pa. Въ всѣхъ тутейшихъ фабрикахъ иде робота повною силою. Два тыжднѣ назадъ, роблено лишень короткій часъ въ тыжни.

СКРИНКА ЛИСТОВА.

Честному дописувателеви зъ Устья-руского въ Галичинѣ. — Ваша дописъ намъ дуже сподобалась. Просимо о больше. Даруйте, що такъ позно помѣстилисмо, але годѣ, не стало мѣсця. У насъ теперь стôлько домовыхъ, американскихъ справъ, що одна „Свобода" не выстарчить.

Бездомнѣ.

(Конецъ).

Товаришѣ его не вступали на стацію. Обôйшовши село, повернули въ коршму. За шинквасомъ застали помôчника шинкаря. Такій помôчникъ разомъ зъ шинкаромъ, то звычайнй лотры. Они найрадше пріймають у себе въ коршмѣ найгôршихъ. Вечеромъ по такихъ „госпюдахъ“ звычайно музика и „товариство“ цѣле бавить ся и пе за краденй рѣчи. Такъ було и зъ „другами“ Вільгельма, котрый тымчасомъ вже чимчикувавъ до Берліна. Зайшовши до столицѣ, вôдвидѣвъ „стацію“, де пытавъ за роботою, однакожь скоро не найшовъ... Доперва по якôмсь часѣ зголосивъ ся хтось зъ жаданемъ термінатора, и вôнъ, хотяй давно вже челядникъ, прійнявъ мѣсце за 9 марокъ (4½ злр. а. в.) тыжневои платнѣ, щобы ся тôлько чого чепити; за 2½ марки вынайшовъ собѣ „лôжко“, а за 5½ марки ѣвъ въ людовôй кухни. Ѣды було дуже мало, але Вільгельмъ чувъ ся щасливымъ. Тымчасомъ „сезонъ“ кôнчивъ ся и Вільгельмъ стративъ мѣсце. Въ початку грудня спавъ снѣгъ и вôнъ (зъ фаху боднаръ) знайшовъ працю середъ заметачѣвъ мѣста. Тревало то однакъ три дни тôлько, потомъ знову зоставъ на бруку.

Дôмъ притулку дѣлить ся въ Берлінѣ на кôлька частей. Въ першôй обчисленôй на 600 головъ, мешкають цѣлй родины, котрй выкинено зъ помешканя за не плачене чиншу. Въ другôй части мешкають тй, котрй не мають родины. Въ нѣй можна помѣстити навѣть 3000 люда.

Кождый може знайти мѣсце мѣжъ 4-ою по обѣдѣ а 1-ою въ ночи; навѣть пяницъ пріймають. Въ домѣ притулку кождый може пробувати черезъ 5 днѣвъ зъ ряду; того, котрый ошукуе, пакують на шѣсть тыжнѣвъ до арешту.

Тутъ запукавъ Вільгельмъ. Перейшовъ всѣ формальности (зн. мусѣвъ выкупатись, дати убране до дезінфекціи etc.) и знайшовъ ся въ сали зъ другими товаришами недолѣ. Одинъ такій товаришь бувъ навѣть десь давнѣйше кандидатомъ теольогіи.

Черезъ пять днѣвъ бувъ въ домѣ притулку и добре ему було. Та не знайшовши за той часъ працѣ мусѣвъ знову жебрати. Нôчь цѣлу перебувавъ на свѣжôмъ воздусѣ, зрана выжебравъ трохи печива, а доставши вôдъ якогось прохожого трохи центôвъ завитавъ до кавярнѣ людовои. Въ кавярни тôй здыбавъ ся зъ давными своими приятелями, зъ котрыми ходивъ на „зарôбки“. По якôмсь часѣ вернувъ знова до притулку, звôдки вôддали его на „поліцію“ якъ волоцюгу. Увôльнено его, и вôнъ знову звернувъ ся на праву дорогу: почавъ шукати за помочію „бюра“ працѣ. Урядникъ бюровый записавъ собѣ его прозвѣще и давъ марки обѣдовй на часъ безроботя. Вкôнци найшла ся робота. Якійсь дѣдичь зъ Мекленбурґу зажадавъ кôлькадесять робôтникôвъ; въ тôй компаніи знайшовъ ся Вільгельмъ. Крôмъ кôлькохъ не було въ тôй компаніи такихъ, котрй-бы хотѣли працювати, роспочали ся бурды и вôнъ вернувъ знову до Берліна.

Е въ Берлінѣ товариство „Опѣка надъ позбавлеными працѣ“ и та Опѣка уряджуе въ двохъ мѣсяцяхъ вôдъ вересня до цвѣтня богослуженя що недѣлѣ для „бурлакôвъ“ и при тôй оказіи роздае снѣданя. Въ зимѣ кождого разу е 500 до 700 гостей. Вільгельмъ и тамъ бувъ и довѣдавъ ся, що „товариство евангеличне“ роздае роботу. Справдѣ трафила ся ему на кольоніи робôтничôй. Та мѣстить ся на просторони кôлькохъ морґôвъ: може притулити зъ 300 робôтникôвъ. Въ цѣлôй Нѣмеччинѣ е такихъ кольоній 25 зъ 3000 мѣсцями. Рѣдко коли кольоністы суть зъ свого побуту въ кольоніяхъ радй. Праця тяжка, а вынагорода мала; мусять крôмъ того платити за помешкане. Тôлько дуже сильнй можуть вытримати ту неустанну карнôсть и острый примусъ працѣ. Збирае ся тутъ найлѣпша часть бездомныхъ. Звôдти вертае Вільгельмъ назадъ до свого давного майстра, и тымъ кôнчить ся „повѣсть“.

До сеи „повѣсти“ додавъ професоръ Ваґнеръ свои цѣннй замѣтки. Вôнъ звертае увагу на непоборимую трудность знайти яку-небудь можнôсть истнованя для 500—600 тысячѣвъ людей, о котрыхъ людность Нѣмеччины що року збôльшуе ся, зъ чого тôлько пята часть еміґруе.

Около Рôздва найбôльше людей безъ працѣ: мулярѣ не мають по бôльшôй части роботы, кравцѣ чи тамъ фабрики кравецкй о много менче. Що до токарѣвъ оказалось, що на 230 челядникôвъ 103 зôстае по 7½ тыжня въ роцѣ безъ занятя. Жебракôвъ въ Берлінѣ до 10.000. Обчислено, що рôчно зберуть они миліонъ марокъ. А робôтникôвъ безъ працѣ въ цѣлôмъ нѣмецкôмъ краю до двѣстѣ тысячь.

Авторъ твердить, що рядъ мало запобѣгае тымъ невыносным стосункамъ. — Мôгъ-бы хоть осушити мочарѣ та наводнити пѣсковй околицѣ и розсадити на тыхъ новыхъ земляхъ людей, потребуючихъ и хотячихъ жити!

П. Т.

БАНКЪ
рускій, польскій и словецкій
M. SNIGER,
(публичный нотаръ.)
101 Morris st.
JERSEY CITY, N. J.

Продае шифкарты по найтаншôй цѣнѣ до всѣхъ портôвъ европейскихъ, посылае грошѣ до всѣхъ мѣстъ Европы.

Не забувайте!

Dr. I. GOODMAN
Plysician and Surgeon
Office: Mt. Carmel Avenue, Opposite Mt. Carmel House
Mt. CARMEL, PA.

Лѣчить всякй хоробы добре и таньо. Може розмовити ся по руски, по польски и по словенски.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ „Свободы“

Ю. Щипчика и Г. Трохановского.
Mt. Carmel, Pa.

Въ кождôй хвили свѣже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — маете своихъ!

John Glowa
EXCELSIOR, PA.

Одинокій шторъ на цѣлый Excelsior
Ивана Гловы,

Вже его непотребуемо захвалювати, бо кождый не вôдъ нинѣ его знае, а хто еще не знае, най зайде и купить, а певно не пожалуе.

PETRO SERAFIN
ПЕТРО СЕРАФИНЪ
424 Shamokin St.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй другй здоровй напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати.

S. RITTERMANN
Dealer in News and Books
ORANGE VALLEY N. J.

Продае всякого рода книги въ рôжныхъ языкахъ.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury St.
ШАМОКИНЪ, ПА.

Великій складъ всякого рода убрань для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякй другй рѣчи того рода въ найлѣпшôмъ ґатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

ЮАНЪ ЗАХАРІЯШЪ
John Zachariasz,
FREELAND, PA.

Выготовляе всякй рѣзбярскй церковнй роботы, якъ иконостасы, олтарѣ обохъ обрядôвъ и другй рѣчи. За солідну роботу ручать священники и рады церковнй, для котрыхъ церковь вôнъ роботы выготовлявъ.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный сальонъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантого ґатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and list of two hundred inventions wanted.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечери.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.

Осôбнй покоѣ для родинъ. — Найлучшй вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

Гавріилъ Малиннякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замовляйте у свого!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Greek Store Company)
415 Shamokin St,
въ ШАМОКІНЪ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скринѣ
И гербата,
Перецъ, гвозды й кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина й сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

HOTEL
HETMAN CHMIELNICKI.
Alexy Halaburda
Mt. CARMEL, PA.

Коло лігайского діпа есть рускій готель, одинокій на цѣле мѣсто рускій готель. Чистенько тамъ, всякй напои, якъ віска, пиво, румъ, темперъ дуже добрй и здоровй. Хто хоче переночувати, знайде тамъ чисте лôжко и чемну услугу.

Ану Русины! Чижь будете все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ по кутахъ стояти?

HO! HO! HO!

Stop! Стань и огляни всѣ возы для бучерôвъ, гросерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличнй другй, робленй зъ найлѣпшого матеріялу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство!

Спеціяльно выробляють ся желѣзнй плоты, и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. ZIMMERMAN Agt.
Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin & Chesnut st.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбнй товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно!

На що Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

W. H. LUIS
622. Sunbury St.
Branch Store,
11. N. Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Складъ всякихъ музичныхъ инструментôвъ, якъ трубы, гармоніи, пяніна, скрипки, басы и другй краснй инструменты. Цѣны не высокй, а инструменты дуже добрй, спроваджованй зъ найлѣпшихъ фабрикъ. Якъбы хто хтѣвъ повеселити ся въ недѣлю и свята, най зайде тамъ, а купить собѣ таньо красный, музичный инструментъ.

Найлѣпше лѣкарство на всѣ слабости зъ фабрикѣ:
„RIPANS CHEMICAL Company“

Лѣчить слѣдуючй слабости: Нудность, мдлости, бôль головы, цѣмѣрку, вѣтры, нестравнôсть, затверджѣне, направляе жолудокъ и всѣ другй слабости.

Лѣкарства тй называють ся такъ:

Ripans Tabules.
Ripans Tabules cure nausea.
Ripans Tabules: at druggists.
Ripans Tabules cure dizziness.
Ripans Tabules cure flatulence.
Ripans Tabules cure headache.
Ripans Tabules cure dyspepsia.
Ripans Tabules assist digestion.
Ripans Tabules cure bad breath.
Ripans Tabules cure biliousness.
Ripans Tabules: one gives relief.
Ripans Tabules cure indigestion.
Ripans Tabules cure torpid liver.
Ripans Tabules: gentle cathartic.
Ripans Tabules cure constipation.
Ripans Tabules: pleasant laxative.
Ripans Tabules: for sour stomach.
Ripans Tabules cure liver troubles.

Можна достати во всѣхъ аптикахъ.

АНТОНІЙ ПЕТРОВСКІЙ
A. Petrowski
501 West Centre str.
SHENANDOAH, Pa.

Мае велику гросерню, въ котрôй можна набути по дуже низькихъ цѣнахъ всего потрѣбного до дому. Товары свѣжй и здоровй, не такй, якъ у жидôвъ. Также можна у него достати всякй рѣчи ковальскй, котрй вôнъ самъ выробляе. А вже-бы часъ, щобъ люде покинули жидôвъ, а себе самыхъ вспомагали.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ

Вынаймае также коричи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenii „LAUER BREWING CO.“ есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгда одной и той самой доброты и пріемного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Выробляе въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватнй родины повинни замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

Хто хоче справити яку офѣру до свои церкви
нехай ся зверне до найсолѣднійшого и найлѣпшого
Руского товариства для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ въ Самборѣ.

ТОВАРИСТВО СЕ МАЕ У СЕБЕ НА СКЛАДѢ:

наплечники, стихари, поясы, обрусы, плитоны, фелоны, епитрахилѣ, образы, плащаницѣ, чаши, лѣхтари, хресты, хоругвы, книги церковнй и взагалѣ всякй рѣчи потрѣбнй до ужитку церковного.

ЯКЪ НАЙДЕШЕВШИ ЦѢНЫ.

При замовленяхъ на бôльше якъ 100 злр. а. в. вôдповѣдный опустъ (рабатъ).

Всѣ рѣчи выкôнченй стисло пôсля приписôвъ гр. кат. обряду. Товаръ приходить на мѣсце признаценя найдальше за мѣсяць вôдъ часу замовленя.

Товаръ высылаесь лишь за попереднымъ присланемъ належитости, або за послѣплатою (C. O. D.).

Адресуйте такъ:

„Товариство для выробу и торговлѣ ризъ церковныхъ“ въ Самборѣ,
AUSTRIA, GALICIA.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ)
Хоругов, Вôдзнакъ
Пасôвъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шѣсть и пôвъ стôпъ зô всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры бôльши зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. Morgan
9 W. Centre St.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ серцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй. въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.